

evidență, conservare, restaurare

Etape în realizarea evidenței patrimoniului cultural național

ANDREI PALEOLOG

Ținînd seama de importanța patrimoniului cultural național în cadrul avuției materiale și spirituale a societății noastre, precum și în activitatea științifică, culturală și educativă de largire a orizontului de cunoaștere și de formare a conștiinței socialiste, partidul și statul nostru acordă o atenție deosebită activității de ocrotire a bunurilor culturale, astăzi considerată drept necesitate imperioasă a progresului țării și parte componentă a procesului de înflorire a civilizației socialiste și comuniste în România.

Alături de bunurile materiale acumulate în decursul anilor ca urmare a activității umane, alături de resursele naturale ale solului și subsolului și de resursele productive ale populației ca rezultat al pregătirii generale de specialitate și, totodată, al experienței acumulate în producție, în sfera de cuprindere a avuției noastre naționale este inclusă și avuția culturală așa cum este ea definită prin Legea nr. 63/1974. Atenția deosebită acordată, în prezent, acestui important parametru de evaluare a avuției naționale constituie rezultatul eforturilor întreprinse, în ultimul deceniu, pentru îmbogățirea metodologiilor de calcul a indicatorilor sintetici cu ajutorul cărora se caracterizează, în zilele noastre, dezvoltarea economică și

socială a unei țări, ritmurile, proporțiile și corelațiile din economia națională.

Ca și în cazul evaluării resurselor materiale, evaluarea avuției noastre spirituale presupune, înainte de toate, o amplă activitate de identificare în vederea cunoașterii și dimensionării corecte a acesteia pe baza unei evidențe capabile să ofere o imagine cât mai concludentă referitoare la structura, semnificația și unicitatea sa. În acest sens, preocuparea constantă a conducerii superioare de partid și de stat privind cunoașterea, păstrarea și valorificarea științifică și cultural-educativă a bunurilor care fac parte din patrimoniul cultural național, preocupare concretizată prin repetatele analize ale activității de evidență a bunurilor culturale efectuate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R.¹, și prin indicațiile conținute în „Programul de măsuri pentru aplicarea hotărîrilor Congresului educației politice și al culturii socialiste în domeniul muncii ideologice, politice și cultural-educative” (septembrie 1976), referitoare la perfecționarea modalităților de luare în evidență a patrimoniului cultural național, constituie o extensie firească a concepției înaintate a partidului nostru privind semnificația și menirea patrimoniului cultural în cadrul societății noastre socialiste.

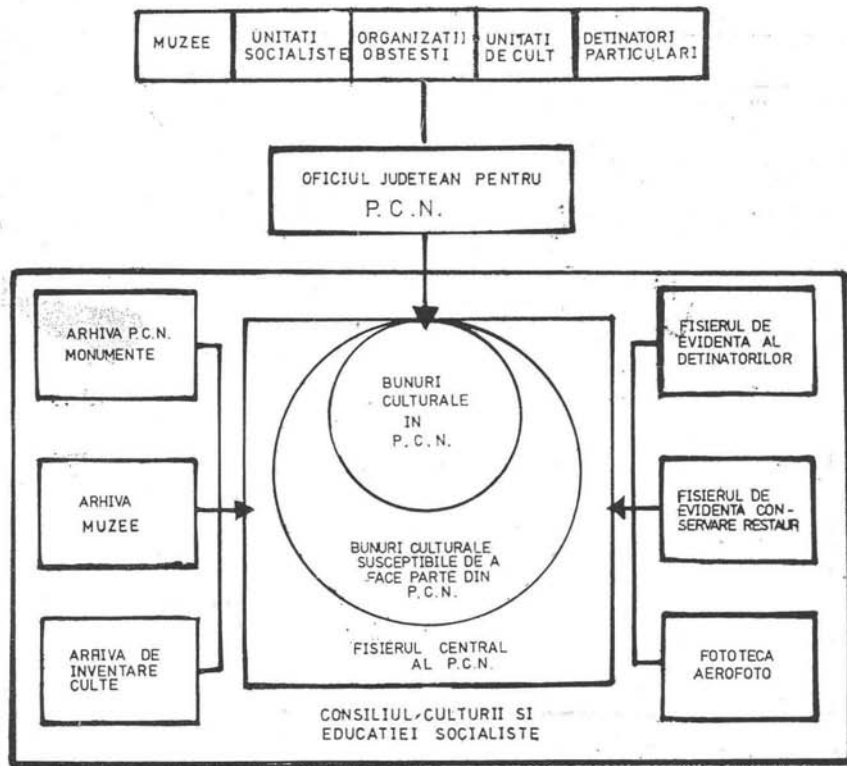

Fig. 1 — Sistem de centralizare a documentelor de evidență a datelor și informațiilor privind patrimoniul cultural național.

De asemenea, se cere subliniat că măsurile hotărâte privind raționalizarea și perfecționarea sistemelor de evidență din unitățile socialiste și introducerea sistemelor informatice în toate domeniile economiei naționale și ale vieții sociale² a oferit cadrul corespunzător pentru manifestarea unor inițiative oportune și în domeniul evidenței bunurilor culturale.

În lumina prevederilor Legii nr. 63/1974, toate activitățile ce privesc ocrotirea și valorificarea patrimoniului cultural național se fundamentează pe baza datelor oferite de evidența acestui patrimoniu. Politica și planificarea activității de valorificare științifică și cultural-educativă a bunurilor culturale, orientarea și decizia în activitatea de conservare și restaurare a bunurilor culturale, precum și proiectarea măsurilor de asigurare a pazei și protecției bunurilor nu pot fi concepute, astăzi, în afara informațiilor și datelor furnizate de evidența patrimoniului cul-

tural. Este locul să precizăm, totodată, că factorii implicați în activitățile menționate, organisme și specialiști, își argumentează și își fundamentează, tot mai mult, deciziile pe baza datelor statistice puse la dispoziție de sistemul de evidență.

În mod firesc, interesul manifestat pentru evidența patrimoniului cultural al țării nu este de dată recentă. Atât înainte cât și după primul război mondial a fost expusă nu o dată necesitatea realizării unei evidențe cât mai complete a bunurilor culturale. Cu toate acestea, pentru prima oară în țară, cadrul legal pentru proiectarea și organizarea unui sistem de evidență a patrimoniului cultural, sub forma unui sistem unitar și generalizat în întreaga activitate muzeografică, a fost oferit de Legea nr. 63/1974. Respectarea și aplicarea prevederilor legale privitoare la realizarea și prelucrarea evidenței patrimoniului cultural național a presupus imaginarea și proiectarea

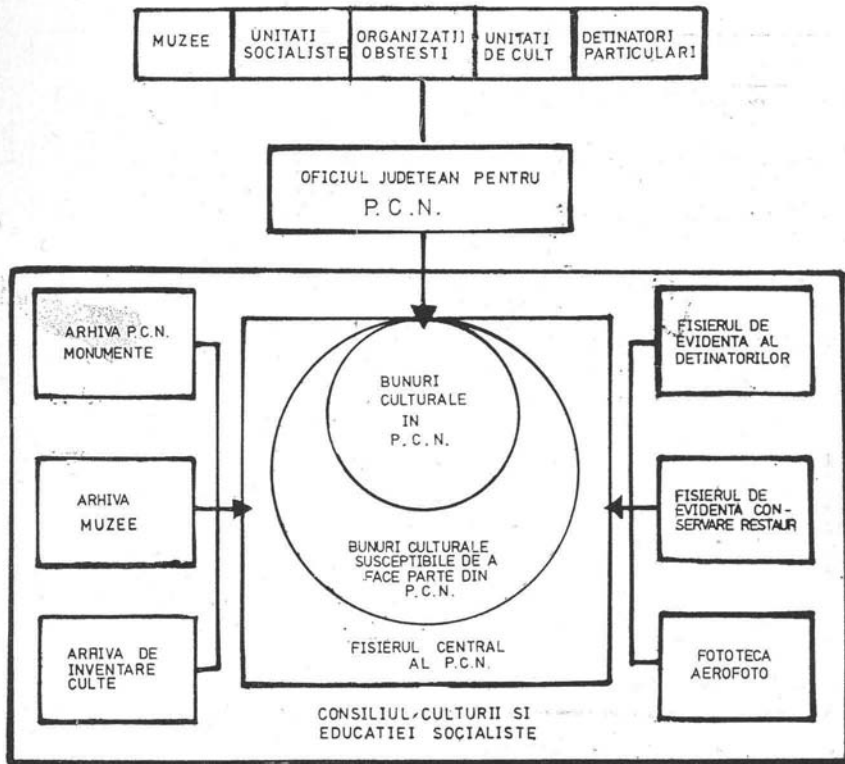

Fig. 1 — Sistem de centralizare a documentelor de evidență a datelor și informațiilor privind patrimoniul cultural național.

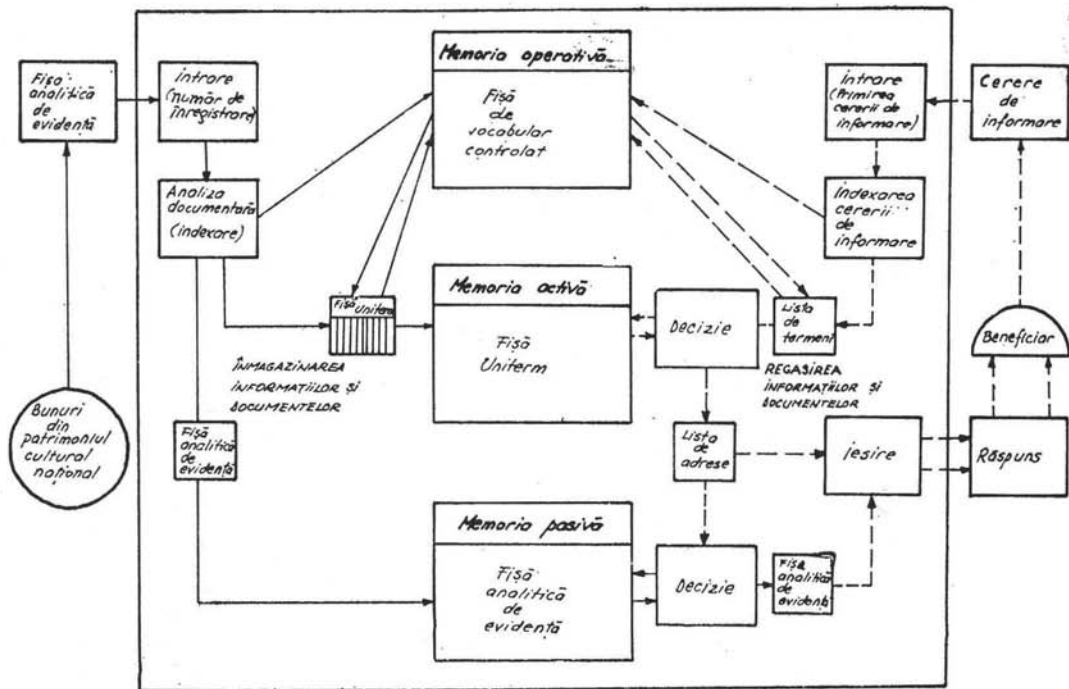

Fig. 2 — Sistem de prelucrare primară, pe bază de indexare coordonată, a documentelor de evidență privind bunurile culturale.

unui sistem de organizare fizică și de gestiune a documentelor de evidență și, totodată, elaborarea unui sistem de prelucrare informațională a acestor documente. Aceasta a fost posibil numai ca urmare a declanșării unei ample acțiuni organizatorice care s-a desfășurat pe parcursul mai multor etape. Proiectarea sistemului de evidență pentru patrimoniul cultural național, impus de Legea nr. 63 din 1974, a avut în vedere indicațiile ce decurg din Hotărârea C. C. al P.C.R. din aprilie 1972, experiența acumulată în domeniul evidenței în economia națională, precum și unele realizări în domeniul evidenței bunurilor culturale din alte țări.

Etape ale realizării evidenței patrimoniului cultural național

1. *Raționalizarea sistemului de evidență a bunurilor culturale* ca etapă în organizarea sistemului de evidență a patrimoniului cultural național s-a impus ca urmare a necesității legate de realizarea unitară a evidenței bunurilor culturale, acțiune înscrisă în contextul mai larg al

efortului general de raționalizare a documentelor de evidență în întreaga economie națională coordonat, la noi în țară, de Comisia guvernamentală pentru raționalizarea sistemelor de evidență din unitățile socialiste de stat.

Raționalizarea sistemului de evidență a bunurilor culturale a avut la bază concluziile ce au decurs din analiza modului în care erau rezolvate aceste probleme în cadrul muzeelor. Rezultatele anchetei realizate în anul 1974 de către Subcomisia pentru raționalizare a evidenței din cadrul C.C.E.S. au constituit premisele uniformizării sistemului de evidență muzeal și au condus la tipizarea documentelor de înregistrare a principalelor date și caracteristici ale bunurilor culturale artistice. Cu alte cuvinte, noul sistem a determinat înlocuirea celor peste 130 de tipuri diferite de documente de evidență muzeală cu un set de 15 tipizate (fișe analitice de evidență). Sistemul aprobat de către Comisia guvernamentală pentru raționalizare a intrat în vigoare în vara anului 1976 dovedindu-se, în prac-

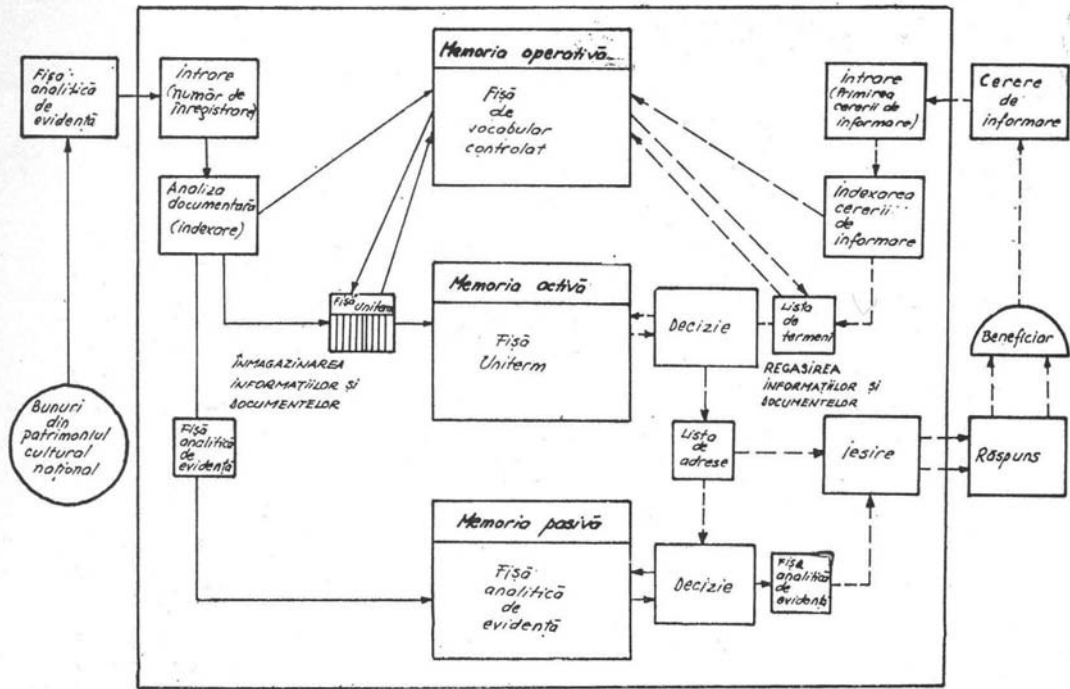

Fig. 2 — Sistem de prelucrare primară, pe bază de indexare coordonată, a documentelor de evidență privind bunurile culturale.

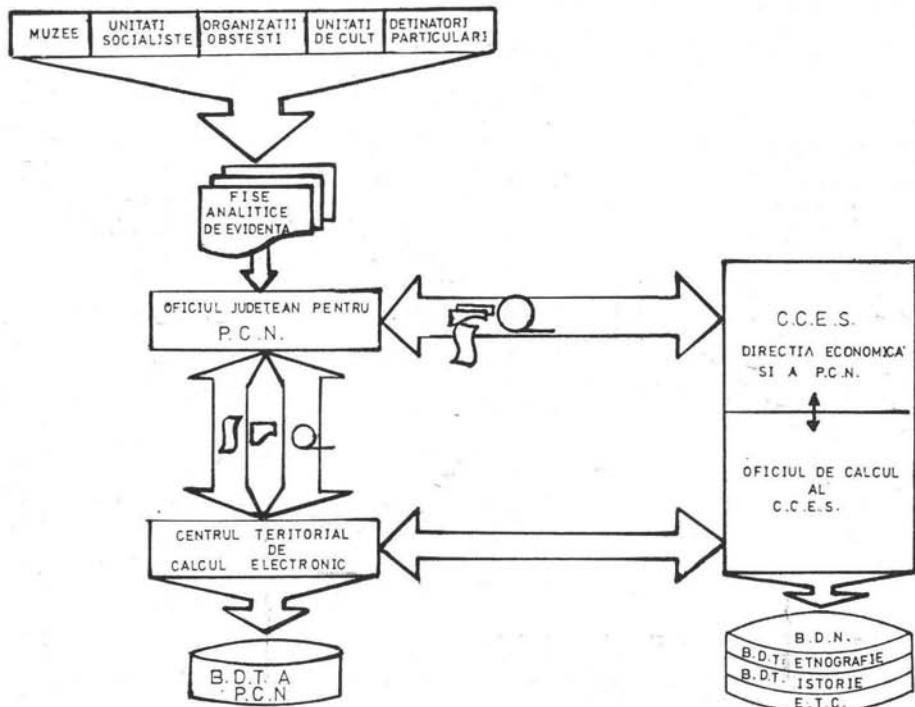

Fig. 3 — Structura organizatorică a sistemului de prelucrare informațională a evidenței patrimoniului cultural național.

tică, adecvat condițiilor prevăzute de Legea ocrotirii patrimoniului cultural național nr. 63/1974.

Decizia luată în legătură cu uniformizarea și tipizarea evidenței patrimoniului cultural a avut în vedere două direcții posibile de realizare a acestei evidențe. Astfel, o primă orientare a recomandat proiectarea unui singur format de fișă, cu valoare strict signaletică, valabil pentru toate categoriile de bunuri culturale, conținând, în mod exclusiv, date specifice de inventar. O altă propunere a avut în vedere realizarea unei evidențe analitice, diversificate pe domenii specifice (artă, etnografie, arheologie, științele naturii etc.), implicând un volum relativ mare de informații de ordin științific utile cercetării și evaluării bunurilor culturale și, totodată, indispensabile în redactarea listelor de bunuri din patrimoniul cultural național. Optînd pentru acest din urmă sistem, ce promovează analiza științifică a bunurilor culturale, Comisia Centrală de Stat a

Patrimoniului Cultural Național a avut în vedere ca proiectarea noilor fișe de evidență să nu sacrifice, pe altarul generalizării excesive, elementele specifice fiecărui domeniu al patrimoniului cultural, adică acele elemente atât de bogate în informații cu caracter particular și definitoriu.

Pentru o mai corectă și mai operativă utilizare și completare de către muzeografi a fișelor analitice de evidență aprobate, în cursul anului 1976 au fost redactate „Instrucțiunile privind completarea fișelor analitice de evidență”. Acestea au fost remise tuturor oficiilor pentru patrimoniul cultural național care, în conformitate cu prevederile Decretului nr. 13/1975, asigură coordonarea unitară pe plan județean și în municipiul București a activității de evidență. Pe baza experienței acumulate în domeniul analizei bunurilor culturale și a modalităților de prelucrare informațională, aceste instrucțiuni au fost îmbunătățite cu con-

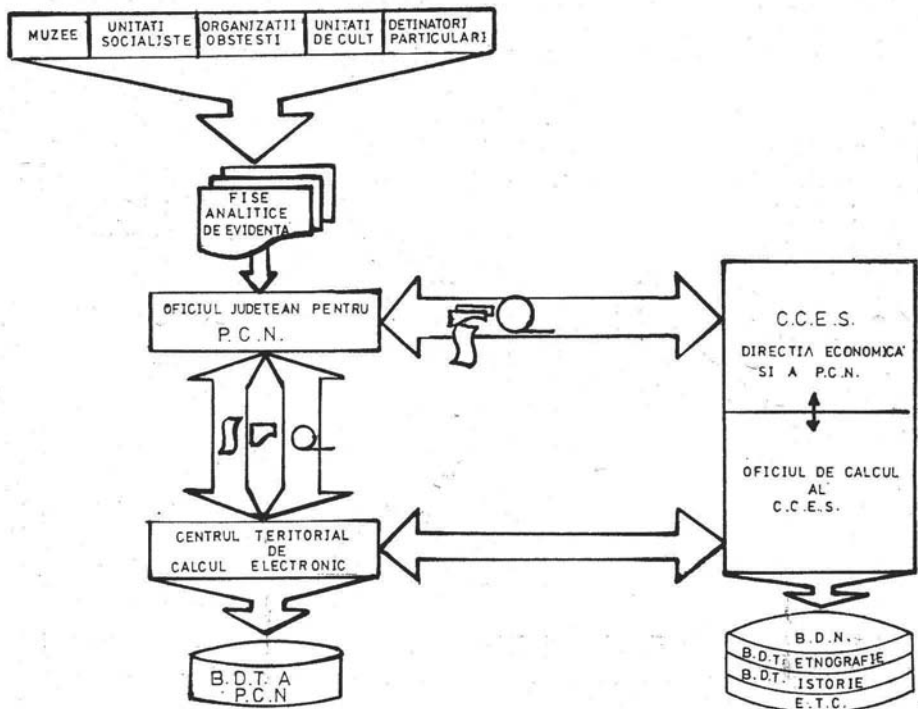

Fig. 3 — Structura organizatorică a sistemului de prelucrare informațională a evidenței patrimoniului cultural național.

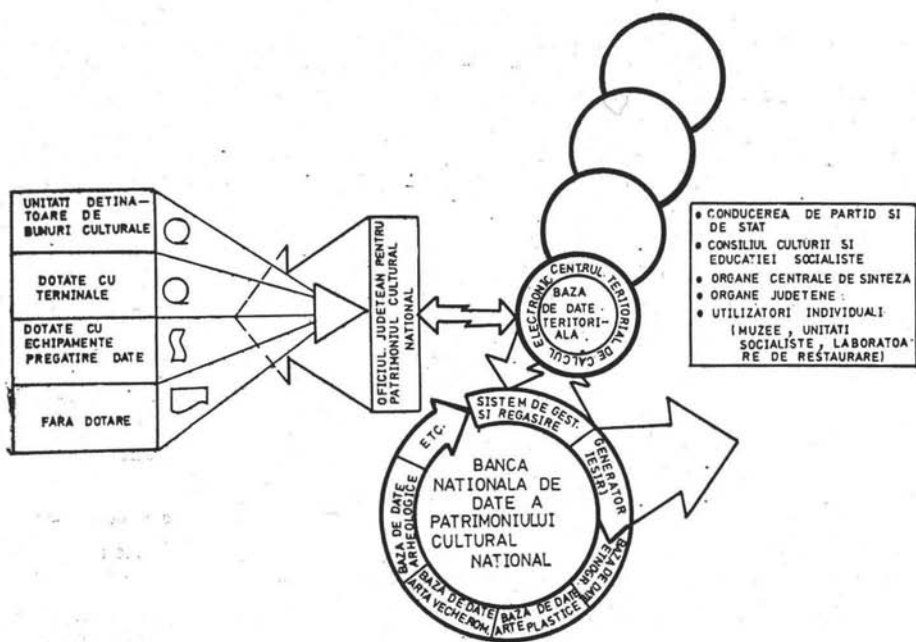

Fig. 4 — Sistem de interconectare a bazelor de date privind bunurile din patrimoniul cultural național.

cursul Centrului de perfecționare a cadrelor din C.C.E.S.

2. *Gestionarea și prelucrarea documentelor de evidență*, activitate devenită prioritară odată cu declanșarea acțiunii de luare în evidență a bunurilor culturale și, totodată, ca urmare a acțiunii de centralizare a documentelor de evidență, a avut în vedere nu doar modalitățile de organizare fizică sau de depozitare a fișelor de evidență ci, în egală măsură, o mai eficientă organizare informațională.

Dacă la nivelul unui muzeu sau oficiu pentru patrimoniul cultural această acțiune nu s-a dovedit nici ușoară, dar nici insurmontabilă, la nivelul central, organizarea documentelor de evidență a bunurilor culturale, pentru a se dovedi viabilă și operativă, a impus rezolvarea unor probleme dintre cele mai dificile. Dificultățile au decurs, în primul rând, din faptul că la nivelul C.C.E.S. este centralizat, într-un ritm relativ rapid, un număr foarte mare de documente de evidență care provin de la 41 de oficii pentru patrimoniul cultural. Asigurarea unei compatibilități reale între sistemele de depozitare—prelucrare la toate nivelurile de

centralizare (muzeu, oficii, C.C.E.S.), corelarea sistemului de evidență a bunurilor culturale cu sistemul de evidență a stării de conservare a acestor bunuri, cu arhiva monumentelor istorice, cu fondul de clișee fotografice al patrimoniului cultural, au constituit, de asemenea, probleme dintre cele mai complicate (fig. 1). În sfârșit, organizarea sistemului de evidență centralizată a patrimoniului cultural național a avut în vedere dificila activitate de depozitare a documentelor de evidență în funcție de cel mai eficient mod de regăsire a informațiilor conținute, dar și în funcție de cele mai importante și mai frecvente cereri ale beneficiarilor. Pentru soluționarea corespunzătoare a tuturor acestor probleme, au fost analizate diverse formule organizatorice sugerate sau furnizate, atât de biblioteconomie, cât și de practica și tehnicile informării documentare. Un pas decisiv în această direcție a fost elaborarea și adoptarea „Metodologiei de organizare a sistemului de evidență” aprobată de Comisia Centrală de Stat a Patrimoniului Național și difuzată oficiilor județene în anul 1976. Ce propune această metodologie? În pri-

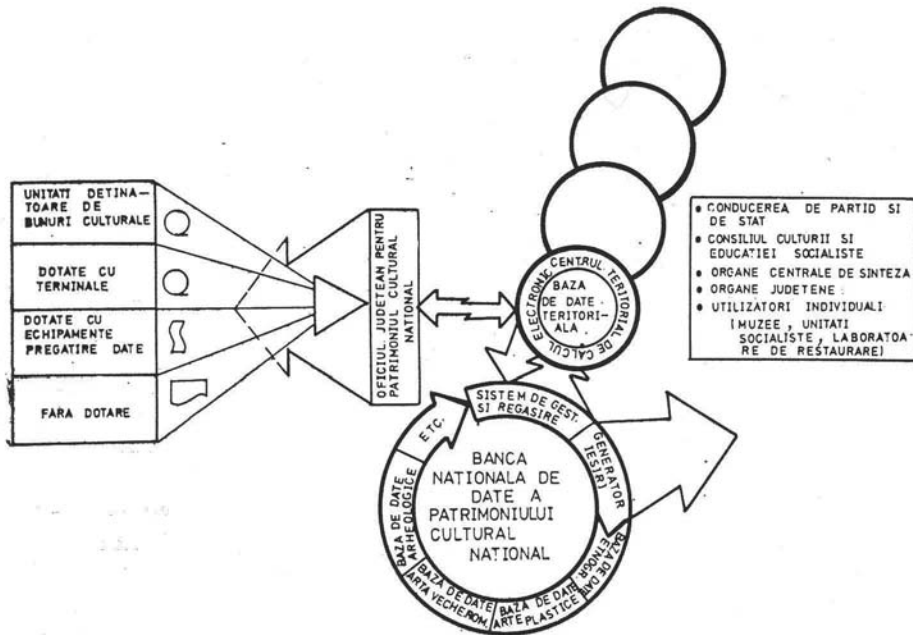

Fig. 4 — Sistem de interconectare a bazelor de date privind bunurile din patrimoniul cultural național.

mul rînd, organizarea, la diferitele nive-
luri de realizare a evidenței patrimoniului
cultural, a unui sistem unitar de depozi-
tare și gestionare a documentelor de evi-
dență. În al doilea rînd, se propune un
sistem funcțional de clasificare a bunuri-
lor culturale pe domenii de evidență
(arheologie, artă, etnografie, științele
naturii etc.) și categorii, clase și tipuri
de bunuri culturale. În al treilea rînd,
metodologia organizării evidenței patri-
moniului cultural național recomandă
prelucrarea primară a datelor din fișele
analitice de evidență pe baza indexării
coordonate și realizarea unui sistem
manual de înmagazinare și regăsire a
datelor de tip unitern pe domenii restrin-
se de evidență (arte decorative și aplicate,
icoane, costum popular) constituind ast-
fel premisa unor ulterioare prelucrări
perfecționate și o etapă obligatorie
premergătoare utilizării mijloacelor de
calcul (fig. 2). În sfîrșit, metodologia de
organizare a evidenței patrimoniului cultu-
ral oferă soluții în legătură cu elaborarea
unor instrumente de lucru absolut utile
indexării și care se pot dovedi de o mare
importanță și în etapa prelucrărilor in-
formatică. Este vorba de crearea unor
vocabulare controlate specializate și a
unui tezaur de descriptori politematic
pentru patrimoniul cultural național.
Această metodologie, testată și conside-
rată economicoasă și operativă pentru
etapa organizării și gestionării manuale
a documentelor de evidență, oferă o
serie de avantaje pentru care ea s-a impus
în practică, cu deplină autoritate. Astfel,
respectarea ei asigură: a) depozitarea o
singură dată a fișelor analitice de evi-
dență, fără a fi necesare duplicate în funcție
de clasificări; b) ușurința și rapiditatea
clasării—depozitării; c) posibilitatea regă-
sirii informațiilor prin acces direct la
fișier; d) angrenarea unui personal relativ
restrîns pentru clasare, actualizare, in-
dexare și regăsire a datelor; e) eliminarea
cataloagelor intermediare sau de lucru.

Consfătuirea de lucru, avînd drept temă
perfecționarea sistemului de evidență a
patrimoniului cultural național, organi-
zată la Tulcea în octombrie 1977³ a
demonstrat interesul manifestat de re-
țeaua muzeală pentru această problemă

oferind în același timp prilejul formulării
unor propuneri de către unități speciali-
zate sau institute de cercetare. Ca urmare
a acestui dialog a apărut, cu deosebită
claritate, necesitatea organizării și coor-
donării unitare a fișierelor județene pen-
tru patrimoniul cultural precum și nece-
sitatea trecerii de urgență la o etapă supe-
rioară de prelucrare informațională. Tot aici
s-a subliniat oportunitatea găsirii unor
soluții viabile de realizare a compatibili-
tății între sistemul de evidență a patri-
moniului cultural național și sistemul de
evidență și documentare ce funcționează
în domeniul arhivelor statului și în re-
țeaua bibliotecilor.

3. *Un sistem informatic pentru patri- moniul cultural național.*

Practica informării documentare a de-
monstrat că un sistem de gestiune și re-
găsire informațională de tip manual
bazat pe indexare coordonată nu se mai
dovedește avantajos, sub aspectul opera-
tivității, în condițiile prelucrării unor
fonduri ce numără mai mult de 30.000 de
documente, în acest caz fiind necesar să se
apeleze la alte metode și tehnici de înma-
gazinare și regăsire a datelor. Pornind de
la estimările privind perspectiva creșterii
volumului de documente privind bunurile
din patrimoniul cultural la peste 3 mili-
oane de fișe analitice de evidență, con-
ducerea Consiliului Culturii și Educației
Socialiste a decis proiectarea unui sistem
informatic aservit acestui tip de evidență.
O asemenea cerință s-a înscris în preo-
cupările C.C.E.S., ca urmare a hotărîrilor
C. C. al P.C.R. din aprilie 1972, privind
optimizarea activităților de gestiune prin
proiectarea unor sisteme de evidență
perfecționate ce apelează la tehnica de
calcul. În acest sens, în octombrie 1977
a fost încheiat cu Institutul Central pen-
tru Conducere și Informatică (I.C.I.) un
contract avînd drept temă proiectarea
unui sistem informatic pentru patri-
moniul cultural național. În perioada 1977—
1979 proiectul acestui sistem a fost elab-
orat⁵, testîndu-se principalele sale
aplicații. Totodată, în vederea asigurării
bunei funcționări a acestui sistem, prin
dispoziția Consiliului Culturii și Educației
Socialiste, nr. 48/1978 a fost înființat un
Oficiu mic de calcul avînd drept sarcină

prioritară participarea la realizarea proiectului de sistem și prelucrarea evidenței patrimoniului cultural național. Cu această ocazie au fost perfecționați și calificați 10 analiști programatori cu profesii de bază umaniste (istorie, arheologie, istoria artei, filologie), aceștia constituind primul nucleu de analiză informatică organizat pentru proiectarea subsistemelor pentru diferite domenii ale evidenței patrimoniului cultural.

Sistemul informatic proiectat pentru patrimoniul cultural național, astăzi în curs de implementare de către Centrul de calcul al C.C.E.S., de curând înființat, este constituit din programe special elaborate sau adaptate pentru rezolvarea problemelor specifice evidenței bunurilor culturale. În vederea implementării sistemului informatic a fost testat și adaptat pachetul de programe de firmă MISTRAL care, în corelație cu alte programe proprii, s-a dovedit eficient în condițiile prelucrării evidenței patrimoniului cultural național.

Sistemul informatic pentru patrimoniul nostru cultural presupune atât prelucrări teritoriale ale evidenței bunurilor culturale, cât și prelucrări efectuate la nivelul central (fig. 3). De asemenea, el presupune centralizarea duplicatelor tuturor suporturilor informatice (benzi magnetice, unități de discuri) pentru realizarea automată a inventarelor generale de bunuri, a cataloagelor și repertoriilor naționale ale patrimoniului cultural. Acest sistem înlocuiește sistemul de centralizare manuală a fișelor analitice de evidență și anulează necesitatea multiplicării acestora în trei exemplare pentru satisfacerea nevoilor de centralizare ierarhică. Proiectul sistemului informatic a introdus în activitatea de evidență a bunurilor culturale o nouă fișă analitică de evidență, cu valoare de formular de culegere — date, care are avantajul de a putea conține informații direct prelucrabile automat. Prin structura organizatorică proiectată, sistemul informatic pentru patrimoniul cultural național conferă activității de evidență a bunurilor culturale o mai mare operativitate în prelucrarea informațiilor. Angrenându-se centrele de calcul teritoriale, care vor primi sarcini și comenzi ferme în domeniul

prelucrării evidenței patrimoniului cultural devine posibilă perspectiva proiectării unei bănci de date culturale utilizând o rețea de baze de date interconectate (fig. 4). Este de așteptat, de asemenea, ca realizarea unei rețele informatice prin conectarea bazelor de date ale oficiilor pentru patrimoniul cultural național județene și al municipiului București, prin intermediul Centrelor teritoriale de calcul, să ofere posibilitatea rezolvării problemelor foarte complicate ale centralizării informațiilor, urmării circulației bunurilor culturale și redactării listelor și repertoriilor de bunuri care fac parte din patrimoniul nostru cultural. În condițiile implementării sistemului informatic proiectat de ICI, prelucrarea informațională a evidenței patrimoniului cultural, realizarea listelor, cataloagelor și repertoriilor naționale de bunuri culturale se poate realiza în circa 5—8 ani, ceea ce scurtează cu cel puțin 20 de ani timpul de realizare estimat pentru atingerea acelorasi scopuri în condițiile prelucrării manuale tradiționale. Prin implementarea sistemului informatic pentru patrimoniul cultural național, activitatea de evidență a bunurilor capătă un instrument de gestiune și prelucrare a informațiilor dintre cele mai moderne. Astfel țara noastră se alătură acelor țări, cu bogată zestre culturală, în care problemele gestionării și prelucrării informaționale a evidențelor și inventarelor de bunuri culturale au deja o tradiție⁶.

Este de la sine înțeles că implementarea sistemului informatic proiectat reclamă o cât mai judicioasă strategie de prelucrare a datelor în funcție de prioritățile formulate de către conducerea de partid și de stat privind urgentarea realizării evidenței bunurilor culturale de valoare deosebită. Astfel, se impune prelucrarea, în primul rând, a inventarelor muzeale din toate județele țării apelându-se la serviciile Centrelor teritoriale de calcul, pe baza unei metodologii unice de culegere a informațiilor și a programelor proiectate. Pe aceleași baze, într-o etapă ulterioară se va trece la prelucrarea inventarelor de bunuri susceptibile de a face parte din patrimoniul cultural național aflate la alți deținători. Și de această dată vor fi

selecționate, cu prioritate, informațiile care privesc bunurile de valoare deosebită, cum ar fi cele din metale prețioase ce constituie tezaurul național⁷ sau cele care, prin semnificația ce o comportă, devin argumente incontestabile ale istoriei noastre naționale. Pentru desfășurarea în cele mai bune condițiuni a acestor prelucrări va trebui asigurată angrenarea unui număr corespunzător de muzeografi în munca de pregătire a informațiilor pentru prelucrarea, pregătirea și perfecționarea, prin Centrul de perfecționare a cadrelor de pe lângă C.C.E.S., a unor muzeografi în domeniul informaticii, familiarizarea tuturor lucrătorilor din rețeaua muzeografică cu problemele evidenței automate a patrimoniului cultural național, și, totodată, fonduri speciale alocate pentru realizarea pe plan teritorial a prelucrărilor informatice. În acest mod, activitatea de valorificare și de reevaluare a patrimoniului cultural la nivel teritorial, dar și național, vor putea câștiga în operativitate și autoritate științifică.

NOTE

1. Ședința Comitetului Politic Executiv al C. C. al P.C.R. din 29 septembrie 1976, în „Știința”, nr. 10610, 30 sept. 1976; Ședința Comitetului Politic Executiv al C. C. al P.C.R. din 1 septembrie 1978,

în Știința nr. 11207 2 sept. 1978; Ședința Comitetului Politic Executiv al C. C. al P.C.R. din 25 decembrie 1979, în Știința nr. 11615, 29 dec. 1979.

2. Hotărârea C. C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea sistemului informațional economico-social, introducerea sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor și dotarea economiei naționale cu tehnică de calcul în perioada 1971—1980, în Știința nr. 9126, 22 aprilie 1972.

3. Lucrări susținute la consfătuirea „Perfecționarea sistemului de evidență a patrimoniului cultural național”, Tulcea 14—15 octombrie 1977, în PEUCE, nr. VII, Tulcea — Muzeul Deltei Dunării, 1979.

4. Lăzărescu, G. și Manolescu — Chivu, M. „Metode și sisteme moderne în informarea tehnico-științifică” Ed. Tehnică, București, 1972, Atanasiu, P. „Metode și tehnici de lucru pentru sisteme de informare științifică”, Ed. didactică și pedagogică București, 1976.

5. I.C.I., Sistemul informatic pentru patrimoniul cultural național (proiect): 1. Analiza sistemului existent de evidență a bunurilor culturale (Studiu de oportunitate în vederea proiectării unui sistem informatic), 1978, 2. Notă de comandă, 1978, 3. Proiect tehnic de execuție, 1979, (uz intern).

6. Musees et ordinateurs, în MUSEUM, vol XXII, nr. 1, 1970—1971 și MUSEUM, vol. XXX, nr. 3—4, 1978.

7. Conform Decretului privind regimul metalelor prețioase și pietrelor prețioase, nr. 244/1978, art. 3: „Metalele prețioase sub orice formă aflate în proprietate de stat sau a organizațiilor cooperatiste și a celorlalte organizații obștești, precum și pietrele prețioase și semiprețioase, naturale din muzee și colecții ale statului fac parte din tezaurul național și se țin în evidența Băncii Naționale a R. S. România”. (subl. n.).

RÉSUMÉ

Compte tenu de l'importance du patrimoine culturel national dans le cadre de l'avoire matériel et spirituel de notre société ainsi que dans l'activité scientifique, culturelle et éducative d'élargissement de l'horizon des connaissances et de formation de la conscience socialiste, le Parti et notre Etat accordent une attention toute spéciale à l'activité de protection des biens culturels considérée à présent comme une nécessité impérieuse de progrès du pays et comme partie composante du processus d'épanouissement de la civilisation socialiste et communiste en Roumanie.

L'attention accordée à cet important paramètre d'évaluation de l'avoire national constitue la résultante des efforts entrepris au cours de la dernière décennie pour l'enrichissement des méthodologies de calcul des indicateurs synthétiques à l'aide desquels on caractérise de nos jours le développement économique et social d'un pays, les rythmes, les proportions et les corrélations de l'économie nationale.

Conformément à la Loi 63/1974, toutes les activités concernant la protection et la mise en valeur du

patrimoine culturel national se basent sur les données offertes par l'évidence de ce patrimoine. La politique et la planification de cette activité de mise en valeur scientifique et culturelle—éducative de biens culturels, l'orientation et la décision dans l'activité de conservation et de restauration de ces biens, ainsi que les mesures assurant la sauvegarde et la protection des biens ne peuvent être conçues dans l'absence des informations et des données statistiques fournies par l'évidence du patrimoine culturel. Il y a lieu de préciser que les facteurs impliqués dans ces activités, organismes et spécialistes, argumentent et fondent de plus en plus leurs décisions sur les données mises à leur disposition par le système d'évidence.

Étapes de réalisation de l'évidence du patrimoine culturel national: 1) Rationalisation du système d'évidence des biens culturels; 2) Gestion et analyse des documents d'évidence; 3) Un système informatique pour le patrimoine culturel national.

Développant ces trois points, l'auteur interprète des aspects importants de son travail.